

Västergötlands
Hembygdsförbund

Några rader från ordföranden om verksamhetsåret 2019 - 20

Glädjande resultat:

HembygdVäst startar projekt ihop med Regionens Landskapsobservatorium samt vår egen verksamhetsenkät visar på starkare verksamhet ute i föreningarna – innan viruset kom

Västra Götalands Regionens kulturnämnd antog i oktober 2019 sin nya kulturstrategi för perioden 2020-23 och vi noterade i fjolårets verksamhetsberättelse att hembygdsrörelsen blivit en viktig samarbetspartner.

”Hembygden i Landskapet”

Nu 2019 - 20 kan vi se praktiska resultat av detta: Vi i Västergötland har, som drivande part i HembygdVäst, blivit beviljade ett projekt: ”Hembygden i Landskapet”, där totalt 34 hembygdsföreningar under en treårsperiod 2020-22 skall beskriva Landskapets utveckling under de senaste 150 åren samt en nutidspresentation och ihop med en lokal skola ge en framtidsbild.

239.000,- beviljades för 2020, där fyra pilotföreningar (Odensåker och Herrljunga hbf från Västergötland) har börjat arbeta ihop med Förvaltningen för kulturutveckling (tidigare Västarvet) på Regionen. Under 2020 kommer därför tio hembygdsföreningar från HembygdVäst att utses.(förmodligen 4 föreningar från Västergötland) i en ”fas 2”-grupp.

Vi ser fram emot vad detta positivt kan tillföra hembygdsrörelsen och här är vi alltså på Europa-nivå. Den 19 mars 2020 var avsikten att regionen skulle presentera hur långt man kommit med Landskapsobservatoriet och få internationella utblickar, men mötet ställdes in pga. covid 19.

Arrangörstödet, där bl.a. möjligheten att få bidrag till skolelevernas bussresor, när de får presentationer/lektioner på våra hembygdsgårdar, kan vi nu söka regionalt stöd för. Vi kan även söka för busskostnader inom egen kommun, vilket ej var möjligt tidigare.

Ett focus-område är att ”föryngra” hembygdsrörelsen. Därför har vi i ett projekt under ledning av Vuxenskolan i Vårgårda-Herrljunga som mest startat upp tre nya Vi Unga – avdelningar med högstadiel elever. Ungdomarna önskar i första hand verksamhet med dataspel och LAN, medan vi på sikt även skall presentera hembygdsföreningarnas verksamhet.

Fler än hälften av våra 228 anslutna hembygdsföreningar har familjemedlemskap och därmed kan vi ven få ungdomsverksamhet (under 26 år) korrekt noterat ute i föreningarna. Inga avgifter till riks- eller distriktsförbund tas ut för barn och ungdom.

Inom vår kretsverksamhet har en studiecirkel genomförts med huvudfrågan: Vilken verksamhet skall föreningarna erbjuda barn och ungdomar?

Notabelt är även den satsning som Herrljunga hbf gjort med sina ”Årets hembygdsförenings pris-pengar”. De har byggt en lekstuga och utökat en ”sago-/berättar”-stig på hembygdsgården.

SHF har fastställt barn- och ungdomsarbete som ett fokusområde, där vi med ovanstående tar aktiv del.

Verksamhetsenkäten 2019 understryker föreningarnas starka verksamhet i Västergötland (Störst i Sverige)

Verksamhetsenkäten har som vanligt varit ute hos samtliga föreningar i riket. I Västergötland har vi 228 föreningar och där har 157 föreningar (69%) svarat. Motsvarande siffror var 67%; för 2018 och 63% för 2017). Uppräkning har skett för dem som inte svarat och då i samma utsträckning som för dem som svarat.

Vi i Västergötland noterar 2.735 öppna, allmänna arrangemang 2017, som lockade över 300.000 besökare och för 2018 ökar vi till 2.878 evenemang med många fler besökare än tidigare år. För 2019 är antalet arrangemang 2.895 med 317.785 besökare. Detta visar på vår betydelse som lokal kulturarrangör och som den ideella part som vidmakthåller natur- och kulturarvet. Eftersom antalet är så stabilt visar det att vi är utåtriktade och bibehåller volymen.

Inom hembygdsrörelsen i Västergötland lade 2017 ned 334.000 ideella timmar och 2018 hade detta ökat till 369.000 ideella timmar (2019 uppges 322 772 timmar) för att planera och genomföra evenemang, underhålla byggnader, dokumentera och utöka samlingar samt sköta föreningen m.a.o. vidmakthålla kulturarvet.

2019 ställdes frågan om antalet aktiviteter riktade särskilt till barn och unga och svaret blev 613 aktiviteter med 25 331 besökare i Västergötland.

Tyvärr blev ju slutet av verksamhetsåret helt sönderslaget beroende på viruset och covid-19 med massor av uppskjuten och inställd verksamhet.

Sven-Åke Mökander

Verksamhetsberättelse för Västergötlands Hembygdsförbund 2019–2020

Denna verksamhetsberättelse omfattar vad gäller ekonomin januari – december 2019 och för styrelsen från årsmöte maj 2019 fram till maj 2020.

Organisation

Sveriges Hembygdsförbund har nästan en halv miljon medlemmar, 2 000 lokala föreningar, och 26 regionala förbund, som är anslutna till Sveriges Hembygdsförbund (SHF).

Västergötlands Hembygdsförbund (VHF) bildades 1954 och är SHF:s största förbund. Förbundets 228 medlemsföreningar (inklusive stiftelser, gillen och andra intressegemenskaper) hade vid årsskiftet 2019-/20 totalt 38 119 medlemmar. Förbundet noterade sitt högsta medlemsantal 1997, som då var 42 370. En del föreningar har tappat medlemmar, medan andra har ökat sitt medlemsantal. 14 föreningar har fler än 400 medlemmar. De största föreningarna är: Gudhemsbygdens Hembygdsförening, Fristads Hembygdsförening och Sätilla Hembygdsförening. Spännvidden mellan de största och minsta föreningarna är stor. Förutsättningarna för förbundets medlemsföreningar är naturligtvis olika.

Styrelsens sammansättning och möten

Styrelsen för Västergötlands Hembygdsförbund består av en ordförande och 10 ordinarie ledamöter och fem suppleanter. Ledamöter och valberedning har en jämn spridning inom Västergötland.

Styrelsen har haft sju sammanträden under året nämligen: 11 maj i Axvall, 14 aug, 16 sept i Bollebygd, 22 okt, 5 dec i Nossebro, 29 januari. Mötet den 18 mars (i Bollebygd blev inställt pga corona-virusets härjningar) samt 20 april som blev ett telefonmöte. Vanligtvis där inte annat noteras har sammanträdena ägt rum på kansliet i Vara

Västergötlands Hembygdsförbunds kansli

Eva Mann träffas på kansliet varje helgfri torsdag. Ta gärna kontakt med henne för stöd och som bollplank i hembygdsfrågor och hembygdsrörelsen i stort.

Utvecklingsgruppen

Utvecklingsgruppen är en arbetsgrupp/samtalsforum med fem ledamöter som diskuterar olika styrelsefrågor på djupet. Läger förslag till styrelsen, men tar inga beslut.

Gruppen har sammanträtt nio gånger under året, varav den 7 april 2020 blev ett telefonmöte.

Ekonomi

Ekonomi är i balans och inga större avvikelser noteras från de senaste åren. För 2019 föreligger ett överskott på 35.584:-. Se för övrigt, bilaga 1

Vi fick för drygt 10 år sedan en neddragning av vårt regionala anslag med 25% och har sedan inte fått detta kompensert. Vi har under året påtalat konsekvenserna av detta och även gjort en skrivelse till handläggande på Regionkansliet

VHF:s högsta beslutande organ – årsstämman

Förbundsstämman 2019 hölls den 11 maj på Folkhögskolan i Axvall och med lokala föreningar som medarrangörer. 154 ombud av totalt 222 besökare deltog.

Efter förhandlingar och lunch kunde man välja mellan fyra olika seminarier: Agda Österberg, Barn- och ungdomsverksamhet, ”den ultimata ortsutvecklingen 2” samt skogsmuseum med praktisk naturstig. Därefter studiebesök med intressanta guidningar (som Katas gård och klosterkyrkan)

Den planerade Förbundsstämman i Bollebygd den 9 maj fick skjutas upp pga covid -19.

Tidskriften Västgötabygden – hembygdsrörelsens röst i Västergötland

Tidningen Västgötabygden utkommer med sex nummer per år. Den är en tidskrift för hembygdsarbete, natur- och kulturminnesvård. Västgötabygden startades av hembygdsforskaren Gustaf Ewald 1946 och med denne som redaktör ända fram till 1956. Vid 25-årsjubileet 1970 uppmärksammandes han med hyllning. Efter en kortare period med Einar Östergård som redaktör (1957-1959) följde Folke Tengeland under hela 20 år fram till sin hastiga bortgång 1979. Aina Lindberg verkade också en längre tid som redaktör 1993-2006. Under senare år har Hans Menzing, Leif Brunnegård och Roland Antehag varit ansvarig utgivare resp redaktörer under en längre tid. Nuvarande redaktör och ansvarig utgivare är Monika Moberg Kilefors som tidigare var förbundssekreterare.

Prenumerationspriset är 150 kronor per år. Om föreningsstyrelsen prenumererar på fler än 10 tidningar är priset 130 kronor per år och tidning. Tidningen finns även digitalt på VHF:s hemsida.

Västgötabygden innehåller bidrag från våra medlemmar, som där ger sin bild av hembygden, exempelvis vad som hänt i den egna föreningen eller längre artiklar med innehåll som berör hembygdsrörelsen. Vissa inslag är återkommande, som t ex ”Ordföranden har ordet”, ”Profilen”, ”Tankar från bögda”. Ordförande, sekreterare och kassör i varje medlemsförening får tidningen gratis.

Hemsida och Nyhetsbrev

Västergötlands Hembygdsförbund presenterar sin organisation och verksamhet i Sveriges Hembygdsförbunds webbportal. SHF har under året omarbetat och utökat denna portal och ”utvidgat” den med Bygdeband.

Adress till hemsidan: <http://www.hembygd.se/vastergotland/>. Västergötlands Hembygdsförbunds hemsida uppdateras kontinuerligt. Vid årsskiftet öppnades den nya portalen. Föreningarna kan gratis ha sin egna hemsida i portalen, denna möjlighet ingår som en av förmånerna med anslutning till SHF.

Vi har under året givit ut ”nyhetsbrev” till föreningarnas kontaktpersoner m.fl. Nyhetsbrevet har kommit ut med tre aktuella nummer under 2019 och två under 2020.

Västergötlands Hembygdsförbund aktiviteter och verksamhet

Västergötlands Hembygdsförbund har under året utgått från den verksamhetsplan som beslutades på årsstämman 2019. En långsiktig verksamhetsinriktning togs vid stämman 2013 och under kommande fyraårsperiod 2017-2022 antogs samma innehåll som tidigare med särskild prioritering av frågan om samverkansnytta mellan medlemsföreningar och mellan människor i och utanför hembygdsrörelsen. Som referens och vägledning strävar Västergötlands hembygdsförbund att verka efter innehållet i SHF:s verksamhetsinriktning 2017-2022 samt efter dokumentet från Västra Götalandsregionen som definierar förutsättningarna för det långsiktiga verksamhetsstödet samt också anger mål för planering och återskriftningsrapportering.

Kursdagar, inspiration och erfarenhetsutbyte

Ingrid Zackrisson och utvecklingsgruppen har genomfört ett digert arbete under året för att planera kurser och informationstillfällen.

Här är ett urval av de programpunkter som förelegat: Textil nära livet Borås den 12 okt. I år var det ull och folkdräkter som var mest aktuellt. Textiltemat fortsätter nästa år.

”Arkivera rätt” i Falköping 4 febr (40 delt) och Borås 18 februari samt Uddevalla och Mellerud.

Samrådsdag i Prisma i Uddevalla 10 okt

Trädgård Mariestad 5 nov (30 delt)

”Hur tar vi hand om våra föremål Nääs den 1 okt

”Söka bidragskurs” i Uddevalla den 15 jan

Hembygdsportalen/hemsidan 8 okt Ulricehamn, 25 nov i Trollhättan samt 26 nov i Falköping

Arbetet har som tidigare skett i samarbete med regionala Studieförbundet Vuxenskolan.

I HembygdVästs regi har en grupp arbetat med framtids- och idéfrågor på regionnivå och med SV i Uddevalla som samverkanspart. Den har sammanträtt oftast i Trollhättan och i november tog man fram en ”Verktyslåda” – folder för att beskriva verksamheten.

Förtjänstecken

Under året har förtjänstecken utdelats av styrelsens ledamöter vid olika sammankomster i form av diplom eller hedersnålar till särskilt förtjänta medlemmar i hembygdsrörelsen.

Västgötalejonet är en exklusiv utmärkelse där syftet är att utmärkelsen skall utdelas till personer som gjort särskilda insatser för att landskapet Västergötland skall vara bekant och synligt som normalt inte uppmärksammas med förtjänstecken. Utdelning sker ej årligen och detta år har vi avstått.

Årets hembygdsförening I och med 2019 års stämma har 19 hembygdsföreningar tilldelats utmärkelsen. Till ”Årets hembygdsförening 2020 i Västergötland” utsågs Götene Hembygdsförening. I motiveringen framgick att föreningen uppmärksammar hembygdsrörelsen – samtidigt som den bevarar, återskapar och förnyar mångfalden av kulturarvet i ett föränderligt samhälle. För utmärkelsen på riksnivå nominerades Alingsås hbf med natur och kulturfokus.

Årets hembygdsbok är en utmärkelse som Sveriges Hembygdsförbund (SHF) delar ut varje år. SHF vill med utmärkelsen lyfta statusen för hembygds litteratur, främja kvalitet och skapa positiv uppmärksamhet. Pristagaren utses av en jury och boken presenteras. Västergötlands Hembygdsförbund utsåg Årets Hembygdsbok 2019 i Västergötland till Ryda-boken och detta nominerades till riksförbundet 2020. För utgiven årsskrift 2020 har utsetts Götene Fornminnes- och hembygdsförenings som bästa årsskriftserie.

Tengelandsstipendiet har sitt namn efter hembygdsforskaren Folke Tengeland. 1979 tilldelades han Skaraborgs läns landstings kulturstipendium. Stipendiesumman gav familjen till en stipendiefond att förvaltas av Västergötlands Hembygdsförbund. Det utdelas till person eller förening, som i likhet med Folke Tengeland ”bidragit till att fördjupa och bredda kunskapen om Västergötlands rika

hembygdskultur". Årets stipendiat blev Johnny Hagberg, Järpås. Prissumman är på 7.500 kr samt diplom.

Nytt pris till förening med bäst medlemsvärvning med start av utdelning vid årsstämman 2019. Det rör sig om den förening som har flest nya medlemmar och där barn och ungdomar skall räknas dubbelt. 2.500 kr i första pris och 1.000 kr i andra pris. Detta görs bl.a. för att fokusera på vår medlemsrekrytering inom hembygdsrörelsen.

Medlemsvärvartävlingen fortsatte även 2019, men fick betydligt sämre gensvar. Vårt hembygdsförbund minskade med totalt över 600 medlemmar och vi blev en förening mindre. Utmärkelsen gick till Åsle, Mularp o Tiarps hbf som ökade med 60 medlemmar (från tidigare 120 medlemmar) samt till Holsljunga hbf (ökade med 51 medlemmar från 127 st). Ungdomsdelen hade få som rapporterade.

Kretsbildningen Under verksamhetsåret har arbetet fortsatt med att starta upp minst 22 hembygdslokaler, bestående av lokala föreningar i en eller två kommuner. För varje krets skall det finnas oftast två medlemmar från distriktsförbundet, som närvarar vid möten och föredrar "aktuellt från Hembygdsförbundet" och blir "fadder" för kretsen. Inriktningen är att kretsföreningarna skall samverka om projekt, studiecirkel, hemsida, försäkring och gemensam verksamhet etc. Kretsbildningen har skett i samverkan med Studieförbundet Vuxenskolan.

Vi har tagit fram informationsmaterial i så småningom 24 olika ämnen och även lagt upp detta på USB-minne till varje styrelseledamot. Kretsarbetet har rapporterats vid varje styrelsemöte. En översyn av arbetet planeras och detta var huvudämnet för tre informationsträffar, som utlystes men fick ställas in pga. för lite intresse.

Hembygdsförsäkringen

Hembygdsförsäkringen är skräddarsydd för föreningar inom Hembygdsrörelsen. Försäkringen omfattar grundförsäkring för alla medlemsföreningar samt tilläggsförsäkringar som byggnadsförsäkring för föreningarnas byggnader och verksamhetsförsäkring av lösöre. Försäkringen gäller för 2.000 försäkringstagare/föreningar och det betalades in 9,2 miljoner kr i premier 2017. Försäkringskansliet ligger i Varberg med tfn 0200-22 00 55.

I grundförsäkringen är det angeläget att påpeka att medlemmar är olycksfallsförsäkrade vid all verksamhet vid hembygdsgården samt vid resor till och från denna. Arrangerar föreningen någon form av publika aktiviteter omfattas även besökare av olycksfallsförsäkringen.

Försäkringsombud har varit Stig-Åke Andersson och Sven-Åke Mökander som har varit på årets försäkringskonferens i Norrköping, för att informeras om villkor och kampanjer.

Information på vårt årsmöte om försäkringen och även i Västgötabygden och på hemsidan.

Föreningar med byggnader kan få investeringsbidrag och rabatt på premien om man gör säkerhetsinstallationer eller startar cirkel inom försäkringsämnet

Skadefallet 2019 blev "normalt" med en totalbrand i Värmland och därmed ingen utdelning till våra medlemsföreningar. Föreningar med gamla försäkringsteckningar skall uppdatera sitt underlag.

Samverkan

Sveriges hembygdsförbund

Sveriges Hembygdsförbunds riksstämma hölls 2019 i Östersund. Från VHF deltog tre delegater. Jämtlands hembygdsförbund var värd. I förbundsstämman ingick 82 röstberättigade delegater. Årsmötet 2020 var planerat att äga rum i maj i Nyköping, men gjordes om i digital form på "hemmaplan" då covid -19 ställde till det.

Höstmöte i Stockholm och ordförandeträffen tog upp aktuella verksamhetsfrågor främst inriktat på riksförbundets vision och tre fokusområden.

Vi har arbetat med riksförbundets tre fokusområden: demokrati, barn- och ungdom samt kulturmiljöplanen. Vad gäller det sista området har vi besvarat en remiss från riksförbundet och inriktat oss på arbetet med Landskapsobservatoriet.

Vad gäller demokratifrågor har vi inriktat oss på små och svaga föreningar samt "dialogduken" som

ett verksamhetstips. Vad gäller barn- och ungdom har vi försökt få fler föreningar på banan med familjemedlemskap, informationsskrifter, värvningsblad och seminarier men även nya initiativ för verksamhet. Medlemsvärvtävling med pris har t.ex. genomförts under dels 2018 och dels 2019.

HembygdVäst, KAV och Västra Götalandsregionens kulturnämnd

HembygdVäst är ett samverkansforum med förbunden i Västergötland, Dalsland, Bohuslän och Göteborg. Ett vidare nätverk är KulturarvVäst, där Maritimt i Väst och NAV (arbetslivsmuseerna) ingår ihop med hembygdsförbunden som en förhandlingspartner mot VGR och uppföljning av bidrag. Vi har diskuterat samarbete beträffande kampanjer, Hus med historia, ELC, gemensamt kursutbud, Vänerjubiléet, samarbete med Västarvet, projekten Prisma och Christa med databasen Prisma VG, projektet Festa Via 190 samt samarbete med studieförbundet Vuxenskolan och nytt lanskapsobservatorium i Mariestad. Se även bilaga 4 om åiterrapportering av mål och indikatorer enligt krav från regionen.

HembygdVäst har haft tre sammanträden under året (2 oktober, 15 november samt 31 januari) KulturarvVäst (KAV) har bildats under året och funnit sin roll, idé och verksamhet. Sammanträden har ägt rum den 6 september och 14 mars och här har ämnen som ”mål och vision”, VGR:s kulturstrategi, uppgifter och verksamhet diskuterats samt avslutat Ideell kraftprojektet.

NAV (Industrihistoria och arbetslivsmuseer i Väst)

Många hembygdsföreningar är dubbelanslutna till såväl Hembygdsförbundet som till NAV och deltar i bådas verksamhetsutbud, karta och marknadsföring.

Arbetslivsmuseernas dag var ämnat den 25 april i Skara men detta blev inställt pga corona-viruset. Vi har även deltagit i NAV:s årsmöte.

I vår kanslifunktion i Vara samverkar vi med NAV.

”PrismaVG”

PrismaVG är en ”databas” i Västra Götaland, som speglar olika berättelser från samhällets utveckling från 1850 till idag. Prisma har därutöver samarbetsverksamhet med olika aktörer.

Jan-Olof Berglund har kommit med som vår representant i ”webb gruppen” och sedan har de övriga förbunden i HembygdVäst haft representanter, som rapporterat vidare. Christa är ett internationellt projekt som utvidgar Prismas arbete via leader-projekt

Man samlar in de senaste 150 årens historia hur samhället utvecklades under industrialiseringen. Utöver det som redan finns på museerna vill man ha den lokala historia som hembygdsföreningarna kan bidra med. En särskild projektledare (Jessica Bergström) har anställts via Västarvet.

Mål och verksamhetsplan för 2019-20 har fastställts.

”Den ultimata ortsutvecklingen”

Samarbete mellan hembygdsrörelsen, bygdegårdsföreningarna och Hela Sverige skall leva med Vuxenskolan som samordnare. Projektanslag godkänt för NV Skaraborg, som får vara det område som testar modellen och sedan får andra områden i regionen följa efter och dra lärdomar därifrån.

Mia Gustavsson-Jansson har anställts 2018-19 av SV som projektledare .

Sammanträden med styrgruppen har skett och studiebesök har tidigare gjorts i Viby och Floda.

ELC leder fram till projekt

Utbildning av ELC-ambassadörer har pågått vid fem informationsmöten och studiecirkel/kurser planeras under 2019 med dessa ambassadörer som cirkelledare. Samtidigt har vi här knutit på det arbete som Sveriges Hembygdsförbund gjort och som riksstämman godtagit med en kulturmiljöplan.

Här kommer vi att via ELC och landskapsobservatoriet gå vidare för att hembygdsrörelsen skall bli aktivare i kommunernas översiktsplaner och även ta del av bygdens utvecklings- och bevarandefrågor.

Överenskommelsen och ”social ekonomi”

Det är idag över 100 ideella organisationer som skrivit på ”Överenskommelsen” med Västra Götalandsregionen och HembygdVäst deltar, fast ännu inte aktivt i något projekt.

Under detta verksamhetsår har det varit mycket liten verksamhet inom detta område. En arbetsgrupp bestående av fem politiker från Regionen och fem från ”civilsamhället” arbetar med frågan.

Studieförbundet Vuxenskolan

Vi samarbetar i en rad frågor med Studieförbundet Vuxenskolan främst på regionalt plan, men när det gäller kretsbildningen och ortsutvecklingen men även med distrikten och dess lokalkontor. Vi har under året behandlat och försökt utveckla detta samarbete via en ”idégrupp”. SV ingår i vår utbildnings-kommitté och har medverkat med kultur- och folkbildningsinsatser och deltagit i vårt årsmöte, seminarieverksamhet med mera.

Överläggning med personal från SV Skaraborg och SV Sjuhärad har skett fr.a. för att beskriva hembygdsrörelsen.

Föreningarna i Habo-Mullsjöområdet som tillhör SV- avdelningen i Region Jönköping har påtalat brister med samarbetet och hade önskemål att få tillhöra SV Skaraborg.

Vid möte med SV Jönköping och SV Skaraborg klargjordes beroende på regiongränserna att föreningarna fortsatt ska tillhöra SV Jönköping. Detta eftersom inte några ersättningar eller andra former av ekonomiskt stöd kan utgå till föreningar som inte är belägna i rätt region. En överenskommelse träffades för att förbättra kommunikationerna mellan SV Jönköping och VHF- SV Väst- SV Skaraborg för att säkerställa föreningarnas lika förhållande som med SV avdelningarna i Skaraborg.

Projekt med Vi Unga och SV i Vårgårda/Herrljunga om nya ungdomsföreningar har resulterat i några nya föreningsbildningar med högstadiel elever. Slutrapport kommer 2020.

Jubileumsmässa i Skara blir även regionalt arrangemang mm

Skara Gille arrangerade den 8 september en jubileumsmässa med hantverkare i Fornbyn i Skara. Vi i Hembygdsförbundet knöt på med två föredrag i Västergötlands museums hörsal och har under året arbetat för ett närmare samarbete mellan Västarvet/Västergötlands museum och hembygdsrörelsen i Skara och då lämpligen i Fornbyn.

2020 års hantverksmässa är planerad till en lördag i september. Då är alla hembygdsvänner inbjudna, men arrangemanget kommer att påverkas av covid-19.

Ordföranden var med på miljökonferens i Göteborg 11 juni.

Väddåkrastiftelsen har inte varit aktiv under verksamhetsåret. Grundaren Kristina Smedberg har avlidit och det pågår dödsbouppteckning

Vi deltog med monter för HembygdVäst vid Släktforskardagarna i Borås 24-25 aug

” Hus med historia-gruppen” har haft en Tema-dag i mars och den 27 nov släpptes häftet om kvarnar i Regionen. Info-träffar om bidrag via Landsbygdsprogrammet har hållits. Avsikten var att bilda en aktiv ”kvarngrupp” men detta fick skjutas upp pga. covid -19.

Tack till styrelse, arbetsgrupper och samarbetspartners under året. Ett stort arbete har lagt ned i verksamheten. Framför allt ett varmt tack till alla ute i hembygdsrörelsen i Västergötland!

Verksamhetsberättelsen har sänts ut till samtliga styrelsemedlemmar via mail och aktivt godkänts med svarsmail.

Sven-Åke Mökander, ordförande

Jan-Olof Berglund, vice ordförande

Tommy Kroon, kassör

Ingrid Öhlund, ledamot

Stig-Åke Andersson, ledamot

Tage Brodin, ledamot

Bengt-Göran Ferm, ledamot

Lars-Erik Kullenwall

Ingrid Zackrisson, ledamot

Torwald Åberg, ledamot

Ola Wirtberg, ledamot

Västergötlands Hembygdsförbund - Bilaga till verksamhetsberättelsen 2019-20

Åtterrapporering av mål och indikatorer enligt krav från Västra Götalands Regionen

MÅL 1: Verksamhetens regionala roll för att vidga deltagandet ska stärkas

Beskriv kortfattat insatser för att stärka medlemsföreningarna att nå och angå fler invånare, antal aktiviteter mm.

1. Som framgår av Verksamhetsberättelsens inledning från årets verksamhetsenkät, som genomfördes i december 2019 till januari 2020 har 69% av föreningarna svarat.
2019 noteras 2.895 öppna, allmänna hembygdsarrangemang i Västergötland, som lockade 317.785 besökare.
I Västergötlands 228 hembygdsförening har ledarna lagt ned 322.772 ideella timmar
2. Vi har fortsatt vårt arbete med att få fungerande kommunkretsar. 22 kretsar är igång, men ännu är det några som inte ha kontinuerlig verksamhet i sin krets. ”Faddrar” från distriktsstyrelsen är utsedda och kommuner samt Vuxenskolan är oftast med på mötena. Vi kan redovisa arbetet krets för krets
24 ämnen/verksamhetsdelar har lagts in i ett pp-program och fördelats på USB-minnen.
3. Vi har vår tidning Västgötabygden (6 nr per år) och en ny hembygdsportal för hela rörelsen inkl. bygdebånd; www.hembygd.se. Vi har aktualiserat vår egen hemsida.
Under 2019 har vi fortsatt utgivningen av ”Nyhetsbrev” för att kunna ge snabb och rikhaltigare information ut till föreningarna och intresserade.
4. Vi deltar med intresse i de olika verksamheter, som initieras av länsstyrelsen (miljö/klimat, hus med historia, landsbygdsprogram) och Västarvet (via 190, studiecirkel inom ELC, Landskapsobservatorium, Prisma, pilgrimsled mm). Den nya kulturstrategin 2020-23 framhåller verksamheter där vi kan stärka Västarvets uppdrag inom den ideella sektorn inom Natur- och kulturarv. Vi medverkar också under rubrikerna Arkiv och utveckling av landsbygden med småskalig turism. Framför allt är det dock vårt projekt ”Hembygden och landskapet” där vi arbetar nära fd. Västarvet.
5. Vi har en omfattande kultur- och folkbildningsverksamhet ihop med Studieförbundet Vuxenskolan och har nått många deltagare främst in textila ämnen

6. Under 2018 har vi varit med och bildat KulturarvVäst förkortat KAV. Här ingår HembygdVäst (de fyra hembygdsförbunden Bohuslän, Dalsland, Göteborg och Västergötland), NAV (arbetslivsmuseerna i Väst) samt Maritimt i Väst. Totalt representerar vi betydligt fler än 100.000 medlemmar i regionen

Har aktiviteter genomförts för att främja jämställdhet och interkulturell dialog

Vi anser oss vara en jämställd organisation medlems- och verksamhetsmässigt, men vi har en övervikt av ”äldre män” vad gäller styrelsearbetet (vilket valberedningarna arbetar med). I årets enkät till föreningarna ställdes frågor om jämställdhet: Av styrelseledamöter är den kvinnliga andelen 45% medan vad gäller ordförandeuppdrag är andelen 29%.

Kulturarvet och hembygden utgör en väsentlig del när nyanlända skall integreras och rota sig i ny miljö– här bjuder vi in till såväl arrangemang, samlingar och bakgrundshistoria.

Vi har under året arbetat med barn- och ungdomsverksamhet på flera olika sätt dels i projektform (ny ungdomsavdelning, verksamhet för högstadiungdomar längs en tågsträcka) samt med nya satsningar (lekpark, ”sagostig”) och inspirationsskrifter (Skolbesök).

Vi håller på att införa familjemedlemskap och redovisar 2.700 ungdomar under 26 år som medlemmar i olika lokala föreningar. I enkäten ställdes frågan om särskilda arrangemang för barn och ungdom och föreningarna redovisar 613 arrangemang med 2.831 deltagare under 2019.

Har aktiviteter genomförts för att främja tillgänglighet

Vi arbetar med frågan och vid byggnationer är detta med i planeringen. Frågan är ibland svår vid historiska byggnader. Vi är med på tillgänglighetsdatabaser vid ett antal hembygdsgårdar.

Verksamhetens regionala roll för att utveckla kapacitet genom samverkan ska stärkas

Se ovan om HembygdVäst (fyra hembygdsförbund i regionen) samt nybildade KulturarvVäst ihop även med NAV och Maritimt i Väst.

Vi samverkar även med Bygdegårdarnas riksförbund, Hela Sverige Ska Leva och Vuxenskolan om ortsutveckling och småskalig turism.

Vi hoppas samarbetet kan utökas med Västarvet och i den anda som den nya kulturstrategin anger.

Vi är tacksamma för att arrangörsstödet regionalt underlättas så hembygdsföreningarnas skolverksamhet i den egna kommunen kan ingå.

Antal fortbildande aktiviteter för medlemmar

Se ovan i verksamhetsberättelsen om samarbete med Vuxenskolan och vår regionala studieverksamhet. Se verksamhetsberättelsen.

Den studieverksamhet som via kulturgrupper och studiecirkel som förekommer lokalt i föreningarna är betydande men vi har ingen översikt över denna del.

Har aktiviteter genomförts för att bättre nyttja tekniken

Vårt ordinarie årsmöte skulle ha ägt rum 9 maj i Bollebygd men fick skjutas upp pga virus covid -19. Vi ämnar genomföra årsmötet digitalt.

Hembygdsrörelsen har under året lagt ihop hemsidan med bygdeband i portalen www.hembygd.se.

Här ligger vår och de allra flesta hembygdsföreningarnas hemsidor.

PrismaVG och bygdeband innebär att vi kan samla berättelser om de senaste 150 årens utveckling respektive torp- och ortsinventeringar. Vi hoppas det skall kunna komma till en länk mellan dessa två och likaså att vi på riksplan kan få en bas för våra samlingar. De nuvarande museibaserna t.ex. Sofie är stora och dyra.

Har aktiviteter genomförts för att öka internationaliseringen

Vi deltar i projekt t.ex. landskapsobservatorium samt är aktiv i LAG-grupper, men har inte gjort egna aktiviteter främst av resursbrist.